

העולם על פי מרקי | לזכרו

הרשימה נכתבה בזמנו ל"על הצפון" כשמלאו למרקי 80 שנה

לורנס מרקוסון "מרקי" כפי שהוא מכונה בפי כל, הוא חבר קיבוץ כפר הנשיא וחבר שלי למקצוע המטריף הזה שנקרא אמנות. למרקי ישנה יד קלה המרחפת על הבד עם המכחול ועושה איתו אהבה. בצבע עם אפשר. לראות אותו מצייר זו חוויה המזכירה מופע מחול.

הוא נולד בשנת 1933 בגלאזגו, סקוטלנד. למד ארבע שנים בבית ספר לאמנויות בגלאזגו. בשנת 1956 עלה לישראל והצטרף לקיבוץ כפר הנשיא. בשנת 1980 נסע להשתלמות בארצות הברית. מלמד ציור במכללת תל-חי. מרקי הציג המון תערוכות יחיד בהמון מקומות: בדבלין, ובלונדון, בסקוטלנד בארה"ב ובתל אביב. אבל בשום אופן לא תצליחו לגרום לו לעזוב את הגליל. הגליל הוא ביתו ובהרבה מובנים גם מזוהה איתו.

מרקי הוא, באופן די נדיר, אמן השמח בחלקו. מעולם לא נאבק כדי לקבל הכרה מהקהילה להיותו יוצר ואמן. כאשר הגיע באמצע שנות החמישים לקיבוץ כפר הנשיא, הוא מספר שהוא שהופתע מהחום שבו התקבל. כמעט מיד הציגו לו ימי ציור שבועיים ותקציב לקניית חומרים. מרקי קיבל את הימים, דחה באדיבות את ההצעה לתקציב, עבד בנוי וצייר בכל רגע פנוי ומהתמונות שמכר קנה חומרי ציור ובדים. ומאז הוא מצייר בקיבוץ מאוהב בנוף ולא רוצה להיות בשום מקום אחר.

השבוע מרקי מקיים תערוכה רטרוספקטיבית שמשוטטת על כל שנותיו כצייר, ומסכמת 60 שנות יצירה, וזוהי באמת חגיגה גדולה לנוף, לצבעים ולחברים. מעניין לראות עד כמה התמונות שצייר בגלאזגו, שבה נולד הם קודרות והאור שבהן עכור ומדכדך.

ישנם אומנים אירופאים מפורסמים (בלי שמות כדי לא להעליב את אלה שלא הוזכרו) שנסעו לצפון אפריקה במיוחד כדי לפגוש באור הזה, המשכר והתוסס שחודר לכל פינה. אפשר להבין משיכרון הצבעים והאור שנובעים מתמונות הגליל שלו שהמפגש עם האור הבהיר של ארץ ישראל והגליל עשה לו רק טוב.

כאשר שאלתי אותו, מה זה לצייר בשבילך? ענה שלצייר בשבילו זה לחיות, להיות, שלצייר זה חלק מרכזי ממהותו כאדם. אם לא יצייר יהיה פחות בן אדם. על השאלה מה עשה לך המפגש עם "האור הישראלי", ענה שהאור בארץ שחרר אותו. שהוא מרגיש פתוח יותר וחופשי מאז שפגש בו לראשונה אי אז בשנות החמישים. אפילו האנשים והנוף נראים לו פתוחים וקורנים יותר באור הזה.

השבוע גם מלאו למרקי שמונים והוא נושא אותן בחן ובקלילות של שפן סלע שיוצא בבוקר להתחרדן על הסלע בשמש החורפית. אנחנו נפגשים כמעט מידי יום, בהליכת הבוקר דרכינו מצטלבות ומרקי בכל פעם מתפעם מהנוף ומשפני הסלע כאילו הוא רואה אותם בפעם הראשונה הרגע, בדיוק כשנפגשנו. אני מודה ומתוודה שהפגישות האלה בבוקר יקרות לי מאוד, ככל שהן קורות.

שאלתי אותו האם הוא חש שההזדקנות משפיעה על הציור שלו, ומרקי ענה ביושר שמה שהיה מספיק לעשות פעם בשעתיים היום הוא עושה ביותר זמן, ושהוא גם מתעייף יותר מהר, אבל התוצאה בסופו של דבר על הבד היא אותה התוצאה.

הנוף היחיד שמרקי אוהב לצייר בו, הוא נוף הגליל. למרות מסעותיו בארץ ובחו"ל אומר מרקי כי אין נוף אחר שהוא מרגיש בו צורך לצייר באמת מלבד נוף הגליל. נכון שישנם לו גם ציורי נופים מהנגב וגם ממקומות אחרים אבל הוא בעיקר אוהב את נופי הגליל שבתוכו הוא חי כבר המון שנים ואינו יודע שובעה. לפעמים כשאני מדוכא או סתם בדאון אני עובר על יד מרקי ורואה את הנוף לשנייה מבעד לעיניו שוחרות היופי והשנייה הזאת מספיקה לי לשבוע. אז עכשיו מלאו לו שמונים וניראה שהוא רק בתחילת הדרך ובאמת כיף גדול שיש בינינו אדם כזה מלא אופטימיות וכוח יצירה מתפרץ ללא גבול. אלי אלי שלא יגמר לעולם.

השבוע זה נגמר. מרקי הלך בדרך כל בשר. יהי זיכרו ברוך.

דודו פלמה